

ЗАЛІТ МОГИЛЬНИКА (*AQUILA HELIACA*) В ЧЕРКАСЬКУ ОБЛАСТЬ

М.Н. Гаврилюк¹, Т.С. Омер², О.О. Шеремет³, В.В. Казанник⁴, М.В. Причеп⁵, О.М. Сапуга⁶, О.В. Сніцар⁷

¹ Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького; бул. Шевченка, 81, м. Черкаси, 18031, Україна
The Bohdan Khmelnytsky National University of Cherkasy; Shevchenko Blvd., 81, Cherkasy, 18031, Ukraine

² вул. Ділова, 6, кв. 62, м. Київ, 03150, Україна
Dilova Str. 6/62, Kyiv, 03150, Ukraine

³ вул. Анни Ахматової, 13Д, кв. 410, м. Київ, 02068, Україна
Anna Achmatova Str., 13D/410, Kyiv, 02068, Ukraine

⁴ Київський національний університет імені Тараса Шевченка, ННЦ «Інститут біології та медицини»; пр. Академіка Глушкова, 2, м. Київ, 03022, Україна

National Taras Shevchenko University of Kyiv, Institute of Biology and Medicine; Akademik Hlushkov av., 2, Kyiv, 03022, Ukraine

⁵ Інститут гідробіології НАН України; пр. Героїв Сталінграду, 12, м. Київ, 04210, Україна
Institute of Hydrobiology of the National Academy of Sciences of Ukraine; Prospect Geroiv Stalingradu, 12, Kyiv, 04210, Ukraine

⁶ вул. Межова 23, кв.103, м. Київ, 04123, Україна
Mezhova Str., 23/103, Kyiv, 04123, Ukraine

⁷ вул. Гарматна 45, кв. 11, м. Київ, 03051, Україна
Harmatna Str., 45/11, Kyiv, 03051, Ukraine

✉ М.Н. Гаврилюк (M.N. Gavrilyuk), e-mail: gavrilyuk.m@gmail.com

🌐 Maxim Gavrilyuk <https://orcid.org/0000-0001-5729-8184>; 🌐 Mykola Prychepa <https://orcid.org/0000-0002-3114-2402>

Registration of a vagrant Imperial Eagle (*Aquila heliaca*) in Cherkasy region. - M.N. Gavrilyuk, T.S. Omer, O.O. Sheremet, V.V. Kazannyk, M.V. Prychepa, O.M. Sapuha, O.V. Snitsar. - *Berkut*. 29 (1-2). 2020. - The Imperial Eagle is now a rare breeding species in the Middle Dnieper Area and a vagrant bird in Cherkasy region (Central Ukraine). We found a young bird on a fishpond near Irkliiv (49.497° N, 32.291° E). It was observed on 7, 12, 13 and 20.11.2020. We saw a case of eating fish by the eagle. There were no conflict relationships with White-tailed Sea Eagles that are numerous in this place. It is the first observation of the Imperial Eagle in Cherkasy region during last 20 years. [Ukrainian].

Key words: fauna, distribution, rare species, feeding.

У Середньому Придніпров'ї могольник є рідкісним гніздовим видом. На території Черкаської області це лише залітний птах. Молодого могольника ми спостерігали 7, 12, 13 та 20.11.2020 р. на риборозплідних ставках біля смт Іркліїв (Чернобаївський район). Відмічено випадок поїдання ним риби. Це перше спостереження виду на території області принаймні за останні 20 років.

Ключові слова: фауна, поширення, рідкісний вид, живлення.

Могольник (*Aquila heliaca*) в Середньому Придніпров'ї є рідкісним видом. Останні знахідки гнізд були на території Знамянського та Олександрівського районів Кіровоградської області у 1990-х рр. (Грищенко, 2001; Шевцов та ін., 2004). 19.06.2016 р. поблизу одного з цих місць гніздування (ліс Чута) спостерігали дорослого птаха (Грищенко, Яблонівська-Грищенко, 2018). Дорослого мо-

гольника також бачили 6.05.1999 р. в Олександрійському районі над с. Поселянівка, зовсім поряд з межею Черкаської області (Грищенко та ін., 1999). Ці зустрічі дозволяють припускати, що могольник і далі гніздиться на півночі Кіровоградської області. Найближчі підтверджені місця сучасного гніздування знаходяться у Дніпропетровській області (Ветров, 2009).

За останнє десятиліття відомі декілька спостережень у регіоні нестатевозрілих птахів. Могольника другого року життя відмітили 2.05.2017 р. біля с. Христанівка Лохвицького району Полтавської області (Казанник, 2018). У Середнє Придніпров'я двічі залітали молоді могольники з супутниковими передавачами, що походили зі східно-європейських популяцій. Птах четвертого року життя з Румунії на ім'я Vandi наприкінці лютого – на початку березня 2019 р. за короткий період пролетів територією Одеської, Миколаївської та Кіровоградської областей. Найближча точка від регіону наших досліджень – околиці с. Гутницька Олександрівського району Кіровоградської області. Після цього птах полетів у зворотному напрямку.¹ Інший могольник з Угорщини на ім'я Ranni у віці близько одного року за короткий період у першій декаді травня 2012 р. зробив обліт Правобережної України. Найближчий сигнал від регіону наших досліджень надійшов 9.05 з околиць с. Грузьке Фастівського району Київської області.² Наведені факти свідчать, що молоді могольники можуть

Молодий могольник на спущеному ставку біля смт Іркліїв Черкаської області. 7.11.2020 р. Фото Т.С. Омера.
A young Imperial Eagle on a drained fish pond.

¹ https://www.satellitetracking.eu/inds/showmap/?check_273=273

² https://www.satellitetracking.eu/inds/showmap/?check_51=51

залітати в Середнє Придніпров'я з досить віддалених територій.

7.11.2020 р. могильник був виявлений нами на рибозплідних ставках біля смт Іркліїв Чернобаївського району Черкаської області. Це був молодий птах першого року життя (фото). Його двічі спостерігали протягом дня, вдалося зробити якісні фотографії.³ 12.11 на цьому ж місці могильника відмітили знову. 13.11 протягом дня ми бачили його декілька разів. Птах тримався на спущених ставках. Ми спостерігали як він поїдав рибу, після чого полетів у смугу деревних насаджень. Конфліктних відносин із численними в даному місці орланами-білохвостами (*Haliaeetus albicilla*) відмічено не було. 20.11 могильника знову бачили на тому ж місці.

Це перше спостереження могильника на території Черкащини принаймні за останні 20 років.

³ <https://uabirds.org/v2photo.php?l=ru&s=065000002&n=1&t=107&si=ukr>

ЛІТЕРАТУРА

- Ветров В.В. (2009): Могильник. - Червона книга України. Тваринний світ. К.: Глобалконсалтинг. 430.
- Грищенко В.Н. (2001): К распространению могильника в Среднем Приднепровье. - Актуальные проблемы изучения и охраны птиц Восточной Европы и Северной Азии. Мат-лы междунаrodn. конфер. (XI орнитологическая конференция). Казань: Матбугат йорты. 193-194.
- Грищенко В.М., Яблоновська-Грищенко Є.Д. (2018): Спостереження за рідкісними та маловивченими видами птахів у Середньому Придніпров'ї у 2016–2018 рр. - Беркут. 27 (1): 39-44.
- Грищенко В.М., Яблоновська-Грищенко Є.Д., Кушка Т.Я. (1999): До орнітофауни Холодного Яру та його околиць. - Беркут. 8 (1): 77.
- Казанник В.В. (2018): Спостереження на території Полісся та Лісостепу Лівобережної України видів птахів, занесених до Червоної книги України. - Матеріали до 4-го видання Червоної книги України. Тваринний світ. К.: Інститут зоології ім. І.І. Шмальгаузена НАН України. 1: 303-320.
- Шевцов А.О., Санжаровський Ю.О., Соріш Р.В., Єфремов В.Л. (2004): Нові, рідкісні та малочисельні птахи Кіровоградської області. - Беркут. 13 (1): 13-17.